

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สาระน่ารู้ คู่ควรสำนวนไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

การตั้งคำถาม เป็นการแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิด สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้

หลักการตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

๑. ก่อนที่จะมีการตั้งคำถาม ควรตั้งใจอ่านทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ๆ
๒. มีการจดบันทึกระหว่างการอ่าน ในเรื่องที่สนใจหรือมีข้อสงสัย
๓. จับใจความหรือประเด็นสำคัญของเรื่องให้อ่านให้ได้
๔. ตั้งคำถามที่ชัดเจนตรงประเด็น ไม่กำกวม เหมาะสม ถูกกาลเทศะ ดังนี้
 - ๑) ตัวละครในนิทานมีใครบ้าง หรือ เรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร
 - ๒) มีกี่เหตุการณ์
 - ๓) แต่ละเหตุการณ์ “ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร”
 - ๔) ผลสุดท้ายเรื่องจบอย่างไร
 - ๕) ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
๕. เขียนคำถามและคำตอบโดยใช้ภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย และใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์หรืออคติ
๖. มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดหลายแง่มุม เพื่อจะได้คำถามที่หลากหลายแนวคิด
๗. ตอบคำถามด้วยความเป็นเหตุและเป็นผล

คำสำคัญที่นำมาใช้ในการถาม/ตอบเชิงเหตุผล

๑. **ทำไม** ตัวอย่าง **ทำไม**เต่าจึงมีกระดอง
๒. **อะไร** ตัวอย่าง เต่ามีความต้องการอะไร จึงขอร้องให้นักกระสาช่วย
๓. **เพราะเหตุใด** ตัวอย่าง **เพราะเหตุใด**นักกระสาจึงยอมช่วยเต่า
๔. **อย่างไร** ตัวอย่าง ผลสุดท้ายเรื่องเป็นอย่างไร

บทอ่าน เรื่อง ทำไมเต่าจึงมีกระดอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สาระน่ารู้ คู่ควรสำนวนไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

นิทานเชิงเหตุผลเรื่อง ทำไมเต่าจึงมีกระดอง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว สมัยที่สัตว์ยังพูดภาษามนุษย์ได้ เต่าตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในหนองน้ำใหญ่ในป่าแห่งหนึ่งที่อุดมสมบูรณ์ นกต่าง ๆ จึงมาหากินบริเวณนี้มากมาย เต่าเห็นนกบินมากินนกในหนองน้ำทุกวัน มันอยากจะบินได้ จึงพูดกับนกว่า “สวัสดีจ๊ะพ่อนกสบายดีหรือเปล่า” พ่อนกตอบว่า “ดีจ๊ะ แถ่นี้มีปลาชุกชุม” เต่าจึงบ่นว่า “ใช่ที่หนองน้ำนี้อุดมสมบูรณ์ แต่ฉันไม่มีความสุขเลย”

พ่อนกซักถามเต่าว่าทำไมจึงไม่มีความสุข เต่าจึงเล่าถึงความทุกข์ใจของมันที่อยากบินได้เหมือนนก พ่อนกหัวเราะด้วยความขบขันแล้วพูดว่า “มีที่ไหนกันที่เต่าจะบินได้” เต่าก็บอกว่าเป็นความอยากบินได้จะได้บินไปชมสวรรค์ และขอร้องให้นกช่วยโดยสัญญาว่าจะหาปลามาให้กินเป็นการตอบแทน แล้วเต่าก็คลานต้อมเตี้ยลงในน้ำไปจับปลามาให้นก พ่อนกกินปลาอย่างเอร็ดอร่อย แล้วก็บินจากไป โดยไม่ช่วยเหลือเต่าเลย

อยู่มาวันหนึ่งมีนกกกระสาตัวหนึ่งบินมาที่หนองน้ำ เต่าเห็นนกกกระสาก็เดินเข้ามาพูดว่า “เจ้ามาทำอะไรที่นี่” นกกกระสาบอกว่ามันมาจับปลาเป็นอาหาร แต่เต่าไม่ให้นกกกระสาจับปลา เพราะมันเป็นใหญ่และเป็นผู้คุมหนองน้ำ นกกกระสาหลงเชื่อจึงอ้อนวอนและบอกว่าถ้าได้กินปลาเต่าต้องการอะไรก็จะทำตาม เต่ารีบบอกว่า “ฉันอยากบินได้จะไปเที่ยวบนท้องฟ้า เจ้าพาฉันไปได้ไหม”

นกกกระสาจึงให้เต่าใช้ปากคาบขามันจะได้พาบินไปเที่ยว แต่มีข้อแม้ว่าห้ามอ้าปากพูด เต่ารับปากว่าจะไม่พูดแล้วก็คาบขานกกระสา นกกกระสาบินพาเต่าขึ้นไปบนท้องฟ้าผ่านภูเขา ต้นไม้ และดอกไม้สวยงาม จนนกกกระสาถามเต่าว่าสนุกไหม เต่าไม่ยอมพูด ต่อมาไม่นานเต่ารู้สึกเมื่อยปากมันจึงกัดขานกกระสาเต็มแรง นกกกระสาเจ็บจึงสลัดขาทำให้เต่าร่วงตกลงพื้นดิน บังเอิญบริเวณที่ตกเป็นก้อนหิน จึงทำให้กระดูกของเต่ากระเด็นออกมานอกเนื้อ เต่าร้องด้วยความเจ็บปวด

ตั้งแต่นั้นมาจนบัดนี้ กระดูกของเต่าก็ยังอยู่นอกเนื้อ ที่เราเรียกว่า “กระดอง” นั้นเอง